



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Epistola I. Leonis Papae IX. Ad Michaellem Constantinopolitanvm
Patriarcham. Aduersus eius & Leonis Acridani episcoporum inauditas
praesumptiones & nimias vanitates.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

diaconus cancellarius, cardinales, & Petrus episcopus Amalphitanus. Rerum ab ipsis Constantinopoli gestarum commemoratio breuis & succincta extat apud Baronium, quam infra subiungimus. Antequam a legatione reuerterentur, Beneuenti infirmatus in comitatu Gunfridi Northmanni olim hostis sui, Romam delatus, sancte & pie obdormiuit in Domino xiv. Kalendas Maii, postquam sedisset annos 5. menses 2. & dies 8. Sepultus in basilica sancti Petri iuxta sepulcrum sancti Gregorii, miraculis celeberrimis claruit, de quibus supra & infra in notis Concilii Rhemensis. Cessauit episcopatus menses vndecim & dies vigintiquatuor.

Sanctus Leo
post obi-
tum mira-
culis claret.

EPISTOLA I.

LEONIS PAPÆ IX.

AD MICHAELEM CONSTANTINOPOLITANVM
PATRIARCHAM.

Aduersus eius & Leonis Acridani episcoporum inauditas
præsumptiones & nimias vanitates.

*Leo episcopus seruus seruorum Dei Michaeli Constantinopolitano,
& Leoni Acridano episcopis.*

I.

Luc. 2. **I**N terra pax hominibus bonæ voluntatis. Huiusmodi exor-
Luc. 10. **I**dium docuit nos illud dominicum: *In quamcumque do-
mum aut ciuitatem intraueritis, primum dicite: Pax huic domui:
1. Cor. 7.* & si sibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin
Ephes. 2. autem, ad vos reuertetur. In pace etenim vocauit nos Deus, qui est
pax nostra: qui fecit utraque unum, & veniens euangelizauit
Matth. 5. pacem his qui longe, & his qui prope erant: & inter nonnulla di-
xit: *Isa. 52.* Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. Quorum pe-
Rom. 10. des deiloquus Isaias admiratus, proclamat: *Quam speciosi
pedes euangelizantium pacem.* Ad quam magnus Paulus con-
Heb. 12. testando sic discipulos adhortatur: *Pacem sequimini cum om-
nibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.* Et: *Si fieri
Rom. 12.* potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes.
1. Cor. 13. Et rursum: *Pacem habete, & Deus dilectionis & pacis erit vobiscum.* Nec immerito, dicente discipulis suis, imo omnibus

Christianis ipso Domino : *Pacem relinquo vobis, pacem meam* Ioan. 14.
do vobis. Quæ utique quam germano & vnanimi affectu, &
indissolubilis fœderis nexu retinenda sit, hinc potest colli-
gi, quod eam vltimam coheredibus & comparticipibus
suis, velut hereditario & perpetuo iure commendatam sub
testamento, mox suo sanguine subscripto, & pia morte
confirmato reliquit, quasi diceret: Fratres & coheredes
mei, relinquo vobis ex patrimonio nostro sortem, tem-
poralem videlicet pacem; quam si integram & inconta-
minatam in fine mihi repræsentaueritis, meam sortem,
pacem scilicet sempiternam, adiungo vobis. Nec his con-
tensus, Patri æqualis, Patreque minor, pro hac ipsa Pa-
trem sic deprecatur, ad Patrem nostrum, a quo nunquam
discesserat, rediturus: *Pater, quos dedisti mihi, volo vt sint* Ioan. 17.
vnnum, sicut & nos vnnum sumus, vt sint consummati in vnnum.

II.

Sed *væ mundo ab scandalis*: quia cum pene omnes pagi- Matth. 18.
næ diuinæ nos pariter inuitent ad bonum vnitatis & pacis,
quatenus cor vnum & anima vna sit nobis in eo qui vna-
nimes in domo sua, quæ est catholica ecclesia, habitare fa-
cit; extitere tamen hæcenus, & existunt miseri homines,
sua, non quæ sunt Iesu Christi, quærentes, per omnia mi-
litibus Dominum gloriæ crucifigentibus nequiores. Illi
siquidem corruptibili tunicæ ipsius, quia inconfutibilis
& desuper contexta erat per totum, pepercerunt, di-
centes: *Non scindamus eam*: quadam utique reuerentia ad- Ioan. 19.
mirati & textricis diligentiam & operis elegantiam. Isti
vero incorruptibili caritati eius, qua vniuit ecclesiam,
vt exhiberet sibi vestem gloriosam, non habentem ma-
culam aut rugam, impias & sacrilegas manus ad discin-
dendum crudeliter iniiciunt, linguas magniloquas & do-
losas ad confodiendum illam exacuunt: nihili pendentes
ineffabili & speciali artificio coæternæ Deo Patri sapien-
tiæ compactam & contextam, nec humano ingenio, seu
philosophorum syllogismis aut argumentationibus con-
futam: *Stulta enim mundi elegit Deus, vt confundat sapientes.* 1. Cor. 1.
Neque enim per rhetores & sophistas collegit piscato-
res, sed per piscatores & simplices piscatus est sophistas &
oratores: quia, sicut egregius Paulus dicit, *Non est in ser-* 1. Cor. 4.
mone regnum Dei, sed in virtute.

III.

De ecclesiæ
vnitate.

Cant. 5.

1. Ioan. 2.

2. Tim. 2.

Verum erubescat & confundatur impia hæresis, impudenter inhians sectioni atque diuisioni infecabilis & indiuisibilis vnitatis, reclamante & repugnante non solum ipsius vnitatis natura, sed etiam humanæ sapientiæ coniectura. Discedant ergo perfidi corui, milui, vultures, & quæcumque laniatu vel morte aliena pascuntur aues. Sola columba ad arcam redeat, & super caput Domini Iesu manens, totum corpus eius, quod est ecclesia, vniat, infundat & repleat, vnicamque columbam de diuersæ professionis & nationis hominibus atque linguis omnibus, quasi de diuersis membris efficiat, cui voce capitis, quod est ipse Christus, dicat: *Vna est columba mea, perfecta mea, immaculata mea.* Quæ enim semper vna vocatur, & est, nunquam diuiditur aut secatur: quæ semper perfecta, hoc est plena, nunquam minuitur aut euacuatur: quæ semper immaculata, nunquam corrumpitur aut maculatur: quoniam etsi nonnunquam ab ea plerique ita exeunt vt non reuertantur, non tamen eius vnitas inde discinditur, aut perfectio minoratur, seu virginitas violatur. Quandoquidem membra coruina ad hoc reuertuntur, vt suo corpori, a quo ad tempus videbantur esse disiuncta, reincorporarentur, & integerrima permaneat columba illa vnica, cui se incorporatos & vnitos falso gloriabantur: & quæ gemit sub periculis in falsis fratribus, releuata illorum exitu, per os beati Ioannis apostoli libere protestatur: *Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum.* Qui enim peccus columbæ velut humores mali solebant premere, & ad nauseam iugiter prouocare, alicuius accessionis vel occasionis impulsu egressi, vel eiectioni, aut potius egesti, comprobantur eam releuare: atque bonæ valetudinis statum sua discessione eidem reuocare. Quotquot autem exeunt redituri, omnino ab ea nequeunt auelli aut præcidi: & si videntur aliquamdiu auulsi aut præcisi, quia nouit Deus qui sunt eius, per cuius prædestinationem sunt intus sine errore, etiam qui putantur foris esse & errare, nec rapit quisquam de manu ipsius, quos iam prorsus raptos suspicabamur.

IV.

Sed vix hominum superbiæ & *arrogantiæ, qui membra

* ignorantis,

antichristi, & præcursores eius effecti, qui est rex super vniuersos filios superbiæ, non cessant zizaniorum pestes in medium tritici spargere, & messem, cui caeleste præparatur horreum, quantum in eis est, atterere. De quorum periculoso tempore dilectus Domini virgo Ioannes voluit nos instruere: *Filioli*, inquit, *nouissima hora est, & sicut* 1. Ioan. 2. *audistis quia antichristus venit, nunc autem antichristi multi facti sunt.* Hæc nouissima hora a primo aduentu Saluatoris incepta, vsque ad secundum eius aduentum est protendenda. Quæ quot antichristos iam habuerit aut detexerit, dicere quis poterit? De quibus & doctor gentium mirabilis Paulus Ephesiis in Actibus apostolorum ait: *Ego scio* Act. 20. *quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graues in vos, non parcentes gregi: & ex vobis ipsi exurgent viri loquentes peruersa, uti abducant discipulos post se.* Sed, o Domine Iesu, peruigil pastor, & leo de tribu Iuda, qui, secundum Psalmitam, super aspidem & basiliscum ambulas, & conculcas leonem & draconem, iam in fine sæculorum oues pascuæ tuæ variis insidiis & rabie innumerabilium luporum hætenus fessas miseranter attende, & increpa feras arundinis, quæ sæuiunt, & dentibus frendunt super humilitatem ecclesiæ tuæ, fulti & protecti arundineto, id est, mundana potestate, exterius quidem nitida, sed interius vacua: vbi, sicut ad beatum Iob diuina voce dicitur, *Non solum* Iob 40. *omnes bestiae agri ludunt, cuncta scilicet turba malignorum spirituum secundum libitum suum debacchatur: verum etiam Behemoth, eorum utique princeps, ibidem sub umbra dormit in secreto calami & locis humentibus, cum sine aliqua inquietudine vel contradictione in superbiorum & lubricorum cordibus requiescit securus.* Catholica vero ecclesia promissiones tuas retinens, Domine, quotidie gaudet compleri in doctoribus suis illud Sapientiæ: *Fulgebunt iusti, & tamquam scintillæ in arundineto discurrent, atque vento agitatae arundines comburent.* Tunc feræ arundinis pariter interient, in quibus est congregatio taurorum, cœtus videlicet hæresiarcharum, ceruicoso ducatu post se trahentium vaccas, id est lasciuas animas populorum, ut qui probati sunt argento excludantur, scilicet perfecti in eloquiis diuinis & stabiles in fide appareant, emineant vel manifestentur. Argento quippe eloquia diuina signi-

Pfal. 11.

ficantur, vt idem Psalmista testatur: *Eloquia Domini eloquia casta, argentum igne examinatum.* Per exclusionem autem, argentum vel aurum quodam artificio subrigitur, eleuatur, & exprimitur, vt repente videatur respersum & insignitum decenti figuratione diuersorū florum aut imaginum, quod prius humile iacebat & planum. Quod to-

1. Cor. 11.

tum breuius & clarius sic eloquitur magnus Paulus: *Oportet hæreses esse, vt qui probati sunt manifesti fiant in vobis.* Sed, o maligna hæresis, non inde tibi blandiaris, quod ab Apostolo, *Oportet hæreses esse, audieris.* Etenim in sancto eu-

Matth. 18.

angelio Dominus noster dicit: *Necesse est vt veniant scandala: veruntamen vae homini per quem scandalum venit.* Nempe non est frustra in fornace aurificis palea: quia aurum non purgatur, si palea non vratur.

V.

Hæc & alia similia his cum pene omnes sacri eloquii paginae contra impudentem vefaniam hæreticorum concrepent, vehementer obstupescimus, & lacrymis caritatis plangimus, sic edormiisse ecclesiæ sacerdotes; quatenus qui Dei debuerant esse adiutores, non exhorreant eorum fieri sequaces, quorum memoriam cum sonitu periisse, & ciuitates destructas vident. Inde est totum illud, quod tandem cum indicibili contritione & gemitu cordis ac corporis effundimus, in quo omnia viscera catholice matris concutiuntur, in quo omnes sensus Christianorum obtunduntur, in quo disciplina ecclesiastica & sanctorum vigor Canonum confunditur ac calcatur, quia tu, carissime, nobis, & adhuc dicende in Christo frater & antistes Constantinopolitane, tuque Leo Acridane, dicimini apostolicam & Latinam ecclesiam noua præsumptione, atque incredibili audacia, nec auditam nec conuictam palam damnasse, pro eo maxime, quod de azymis audeat commemorationem dominicæ passionis celebrare. Ecce incauta reprehensio vestra, ecce non bona gloriatio vestra, quando ponitis in cælum os vestrum, cum lingua vestra transiens in terra humanis argumentationibus & coniecturis antiquam fidem confodere ac subuertere molia-

tur. Ecce, nisi quantocius resipiscatis, incorporati & annumerati, quod absit, eritis in illa cauda draconis, qua tertiam partem stellarum cæli traxit, & in terram misit.

Ecce

Ecce iam post mille ac ferme viginti a passione Saluatoris nostri annos incipit per vos discere Romana ecclesia, qualiter memoria passionis eiusdem sit recolenda, quasi nil ei contulerit præsentia, conuersatio & diuturna institutio, seu qua clarificauit Deum, mors preciosa illius venerabilis senis, cui specialiter Christus Filius Dei viui dicit: *Beatus* Matth. 16.
es, Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui est in cælis.

VI.

Non ergo perpenditis, quanta impudentia dicatur Pater qui est in cælis abscondisse a principe apostolorum Petro cultum siue ritum visibilis sacrificii, per dispensationem Vnigeniti sui, cui per semetipsum plenissime reuelare dignatus est illud ineffabile arcanum inuisibilis diuinitatis eiusdem Filii sui? Et cui non per angelum, nec per prophetam, sed proprio ore ipse Dominus angelorum & prophetarum sic repromittit in sequentibus: *Et ego dico tibi: Quia* Matth. 16.
tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam: illius capiti vos satagitis subtrahere Christum Iesum, præter quem nemo potest vniuersali ecclesiæ aliud ponere fundamentum? Quod utique deuotissimus ille Petrus non solum viuens, sed etiam moriens demonstrauit, quando nimia humilitate & congrua significatione se crucifigi deorsum verso capite petiuit: profecto diuina inspiratione præfigurans, sese esse primum & quadrum lapidem in fundamento, quod est Christus Iesus, compaginatam, cohærentem atque connexam, qui utpote superpositus angulari lapidi, totum pondus ecclesiasticæ fabricæ incorruptibili soliditate sufferret, ac proprii capitis suppositione omnia membra corporis Christi per aptas & naturales compages vsque ad consummationem sæculi, quasi vsque ad pedes crescentia, inflexibili collo ad cælos sustolleret.

VII.

Taliter sancta ecclesia super petram, id est Christum, & super Petrum vel Cepham filium Ioannis, qui prius Simon dicebatur, ædificata, quia inferi portis, disputationibus scilicet hæreticorum, quæ vanos ad interitum introducunt, nullatenus foret superanda, sic pollicetur ipsa Veritas, per quam sunt vera quæcumque sunt vera: *Portæ inferi non præualebunt aduersus eam.* Matth. 16. Luc. 22. Cuius promissionis effe-

Concil. Tom. 25.

H h h

Luc. 22.

Etum se precibus impetrasse a Patre idem Filius protesta-
tur, dicendo ad Petrum: *Simon, ecce satanas expetiuit vos,*
ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non de-
ficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres
tuos. Erit ergo quisquam tantæ dementiæ, qui oratio-
nem illius, cuius velle est posse, audeat in aliquo va-
cuam putare? Nonne a sede principis apostolorum, Ro-
mana videlicet ecclesia, tam per eundem Petrum, quam
per successores suos reprobata & conuicta atque expu-
gnata sunt omnium hæreticorum commenta, & fratrum
corda in fide Petri, quæ hæctenus nec defecit, nec vsque
in finem deficiet, sunt confirmata?

Hæreses
omnes per
ecclesiam
Romanam
expugnata.

VIII.

Hæreses
90. Græ-
corum.

Præterimus nominatim replicare nonaginta & eo am-
plius hæreses ab orientis partibus, vel ab ipsis Græcis, di-
uerso tempore ex diuerso errore ad corrumpendam vir-
ginitatem catholicæ ecclesiæ matris emergentes: dicen-
dum videtur ex parte, quantas Constantinopolitana ec-
clesia per præfules suos suscitauerit pestes, quas viriliter
expugnauit, protriuit & suffocauit Romana & apostoli-
ca sedes. Ecce Eusebius Nicomediensis episcopus, sedis
Constantinopolitanæ inuasor, & signifer maledicti Arii
extitit. Quartus Macedonius hæresiarcha, suffocator an-
tecessoris sui beati Pauli, blasphemator Spiritus sancti, tor-
tor Christianorum, & vsque ad mortem persecutor, & al-
ter Iulianus, caractere in frontibus notando catholicos.
Hæc & alia mala tam ipse, quam sui sequaces, per omnes
orientis vrbes, & maxime Constantinopoli, agebat, cum
Hesperia partes ab hac tempestate immotæ manerent, te-
ste vestro historiographo Socrate. Quintus Eudoxius
Arianus inuasor sedis, & ordinator Eunomii hæretici, di-
cens Patrem *ἀσέβη*, quod nullum colat; Filium *ὁσέβη*, quod
Patrem colat. Sextus Demophilus, & ipse Arianus. No-
nus Maximus, Cynicus & Apollinarista. Decimus Necta-
rius vir sanctus, ordinatus a sancta Constantinopolitana
Synodo prima: de quo cum sancti patres Damaso papæ &
suis coepiscopis scripserint, dixerunt: Constantinopoli-
tanæ vrbs nouellam, ut ita dicamus, ecclesiam velut ex ore
leonis, hæreticis suffossam blasphemis, abstraximus, teste
Theodoreto vestro historiographo. Sed non inde omnino

Socrates
historiæ
eccles. lib.
2. cap. 22.

Theodore-
tus eccles.
historiæ lib.
5. cap. 9.

suffocatus est ille veternofus basiliscus & venenosus : quia successor huius Ioannes Chrysoftomus ab ingrata ecclesia bis est depositus, & in exilio defunctus. Cuius depositionem non ferentes occidentales episcopi, id est Latini, ab orientalium communione sunt segregati. Huius successor Arfacius manu militari in Ioannitas defæuit, in sequaces videlicet beati Ioannis. Iam quintus decimus in catalogo Nestorius hæresiarcha extitit, qui spiritu diaboli plenus, inter alias suæ peruerfitatis blasphemias, tale virus euomuit : Dei genitricem Mariam nullus appellet : Maria enim homo fuit, & Deum ab homine generari nimis impossibile est. Qui etiam duas personas in Deo Christo mentitus est. Hinc septimusdecimus. Flavianus beatus præsul martyrio coronatus postea, quia damnauit Eutychem abbatem, vnam substantiam vel naturam in Christo asserentem. Propter quod a beatissimæ memoriæ domino papa Leone & Marciano Christianissimo imperatore factum est Calchedonense Concilium sexcentorum triginta pontificum. Quid dicemus de Acacio accusatore, & restitutore Petri Alexandrini episcopi, per quos plura homicidia extiterunt, nisi quod a sanctissimo Gelasio

In tomo
de anathe-
matis vin-
culo epist.
9. & 11.
Agap. epist.
4. & 5.

papa in perpetuum fuere ambo damnati cum Ioanne successore & defensore Acacii ? Post quos Anthimus Euty- chianus hæreticus per præsentem papam Agapetum in ipsa Constantinopoli est depositus. Euty chius autem, quia dogmatizabat humanum corpus in resurrectione impalpabile futurum, & vento aereque subtilius, a beato Gregorio tunc diacono ita est conuictus, vt in præsentia piæ memoriæ Tiberii imperatoris codices dogmatis eius iustis flammis traderentur.

IX.

Succedit quoque huic Ioannes, cuius superbiam quam- uis vniuersus mundus capere nequiverit, angustus tamen cespes post non multum temporis compressit. Hic nimia vanitatis nouū nomen primus sibi vsurpauit, vbi se a cunctis œcumenicum patriarcham, id est vniuersalem, & dici & scribi debere decreuit. Pro qua utique præsumptione a beatis pontificibus Pelagio & Gregorio digna percussus est excommunicatione. Cuius contagii macula adhuc vobis cum ipsa maledictione sic adhæsit, & nunc quo-

Ioannis
episcopi
Constanti-
nopolitani
arrogantia.

Concil. Tom. 25.

H h h ij

que vosipfos œcumenicos patriarchas & appellare & scribere non timeatis. Et certe nomen istud a sanctis patribus in Calchedonenſi Synodo, ob reuerentiam sanctæ Romanæ & apostolicæ sedis, sanctissimo decessori nostro Leoni papæ, & præclarissimo doctori, successoribusque eius fuit oblatum: sed nec ab illo, nec ab vlllo successorum ipsius constat hæcenus receptum. Et cui post Christum Iesum hoc nomen magis poterat aptari, quam successoribus Petri? Sed imitanda humilitas reuerendorum pontificum attendens quod ipse princeps apostolorum non inuenitur dictus vniuersalis apostolus, superbum refutauit vocabulum penitus, quo videbatur par dignitas subtrahi cunctis per orbem præfulibus, dum vni ex toto arrogaretur: tamquam singuli dicerent verbis & factis, quod magister eorum & primus crucifigendus inquit: Non sum dignus caput sursum ponere, sed declinare vultum in terram. Vestra ergo fraternitas videat, quanta apud se proteruia tumeat, quæ nec oblatum sibi a quoquam nec concessum, sed potius denegatum, & sub anathematis interpositione ab apostolicâ & prima sede & a sanctis atque orthodoxis patribus interdictum superstitiosum vocabulum, tantæ obstinationis contumacia per quadringentos iam a beatissimo papa Gregorio & amplius annos vsurpare non cessat. Et qualiter exemplo Domini nostri Iesu Christi & suorum, parati estis pro fratribus animas ponere, qui per tot tempora nolulistis saltem inane nomen, & totius ecclesiæ vnitatem sua insolentia scandalizans deponere? & quid effecit in vestris mentibus toties declamata in auribus illa gloriosi apostoli Pauli professio, qua dicit: *Quis scandalizatur, & ego non vrer*: qui non solum pro scandalo aliorum non vrimini, sed etiam scandalo vestro quotidie vritis ecclesiam Dei?

1. Cor. II.

X.

Sed vt ad reliquos decessores vestros reuertamur, quid de Pyrrho episcopo, imo hæresiarchæ Macarii Antiocheni sequace dicetur, qui veniens Romam scripto anathematizauit omnia quæ ipse & decessores sui contra fidem catholicam & apostolicæ sedis senserant? Sed quantocius ad vomitum reuersus, a papa Theodoro est damnatus, & successor eius Paulus, quod ab eodem Romano pon-

tifice monitus & increpatus non respuit: quando velut simulacrum aut phantasma aliquod insensibile Dominum nostrum Iesum Christum arbitratus, nec vnam, nec duas voluntates vel operationes in eodem fuisse diffiniuit, & altare Latinorum & legatorum Romanæ ecclesiæ, quod nemo hæreticorum ante eum præsumpserat, subuertit. Ad cuius rabiem, quæ sauebat in catholicos, destruendam, sanctissimus papa Martinus, collectis centum & quinque episcopis damnauit Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum & Paulum Constantinopolitanos episcopos. In qua vtique vesania nec vos istis modo temporibus inferiores illo vestro Paulo, summam & apostolicam sedem, cunctoque institutionis eius fidissimos obseruatores anathemate damnatis: incauta, impudenti arrogantia adeo cæcati, vt non animaduertatis quid, & qui faciatis, & cui. Illi nempe facitis præiudicium, de qua nec vobis, nec cui libet mortalium licet facere iudicium: beatissimo & apostolico pontifice Siluestro diuinitus decernente, spiritalique eius filio Constantino religiosissimo Augusto cum vniuersa Synodo Nicæna approbante ac subscribente, vt summa sedes a nemine iudicetur, inuiolabiliter & inconcussa sibi conseruato illo priuilegio, quod idem princeps quarto baptismatis sui die deuotus contulit pontifici Romano: scilicet vt in toto orbe sacerdotes ita hunc caput habeant, sicut omnes iudices regem. Quorum semper omni mundo reuerendam sententiam, sicut veraciter diuina inspiratione promulgatam, amplexæ reliquæ vniuersales Synodi, id est Constantinopolitana prima, consensu pii Augusti & religiosi maioris Theodosii, Ephesina prima, sub iunioris Theodosio filio Arcadii, Calchedonensis, sub imperio diuæ memoriæ Marciani, tertia Constantinopolitana, rogatu & consensu iunioris Constantini, vnanimi voluntate, concordique verbo & scripto confirmauere sanctam Romanam & apostolicam sedem, post Dominum Iesum caput esse omnium ecclesiarum Dei, & hoc debere credi, confiteri & scribi ab omnibus veneratoribus Nicæni Concilii: cuius statutorum vsque ad vnum iota contemptoribus districtum anathema cautum est a quinque præfatis, & cunctis sanctorum patrum Synodis subsequen-
tibus.

De Romana fede nulli iudicare licet.

XI.

Sic iuxta Sapientem, lapis missus non pergit ad cælum, & maledictum frustra prolatum, reuertitur in auctorem suum. Sic, iuxta vulgi prouerbium, qui supra caput suum spuere conatur, quantocius in faciem illius sputum relabitur. Sic nobis maledictum pro maledicto non reddentibus, sed cum Psalmista aduersum nos peccatore consistente, custodiam ori nostro iam diu ponentibus, per tumorem vestrum incurristis, quod dolemus: quia præiudicium faciendo summæ sedi, de qua nec iudicium licet facere cuiquam hominum, anathema accepistis ab vniuersis patribus omnium venerabilium Conciliorum. Quo indissolubiliter adstringemini, si cor impœnitens retinendo super tantam præsumptionem, ab illo per vicarios ipsius non soluamini, cui specialiter dixit Christus Filius Dei viui: *Quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis.* Si conferamus vetera nouis, Balaam ille ariolus in hac parte cautior fuit vobis: qui reuerens Deum, nec promissis nec minis regis Moab ad maledicendum filiis Israel flecti potuit: *Quomodo, inquit, maledicam cui non maledixit Deus? aut quomodo detestabor quem Dominus non detestatur?* Vos vero nec amor Dei & proximi, nec reuerentia diuinorum Canonum, aut, sicut dicitur, orthodoxorum principum vestrorum prohibitio reuocat, quin publice maledicatis & detestemini genus electum, regale sacerdotium, gentemque sanctam.

XII.

Quod quamuis omnibus ecclesiis Christi, quæ vnâ catholicam in toto mundo efficiunt, a principe apostolorum Petro sit vere dictum, nulli tamen verius aptatur, quam illi cui proprie præfidet ipse qui cælestis regni meruit gubernacula obtinere, Domino Iesu Christo sibi dicente: *Tibi dabo claues regni cælorum, & in speciali potestate ligandi & soluendi summi sacerdotii priuilegium.* At quoniam, attestante Salomone, *Cor regis in manu Domini, quocumque voluerit vertet illud,* tantum apicem cælestis dignitatis in beato Petro & in eius vicariis prudentissimus terrenæ monarchiæ princeps Constantinus intima consideratione reueritus, cunctos vsque in finem sæculi successuros eidem apostolo in Romana sede pontifices, per beatum Silue-

strum non solum imperiali potestate & dignitate, verum etiam infulis & ministris adornauit imperialibus: valde indignum fore arbitratus terreno imperio subdi quos diuina maiestas præfecit cælesti: cui equidem comparatum istud terrenum, nihil est nisi vanitas vanitatum, qua homines obliuisci Domini creatoris sui, intumescunt, mox detumescunt. Et tamen imperialis celsitudo hoc totum quod potuit effecit, quando tota deuotione quidquid a Domino acceperat, eidem in ministris suis reddidit. Vt enim venerabilis Paulus docet, *Non est potestas nisi a Deo: quæcumque autem sunt, a Deo ordinata sunt.* Quibus in terreni regni opportuna administratione non resistendum sic instruimur per ipsum principem apostolorum: *Subiecti estote omni humane creature propter Deum: siue regi, quasi præcellenti: siue ducibus, tamquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei.* Et post pauca: *Deum timete, regem honorificate.* Atque per coapostolum eius Paulum; *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Nam qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Vnde Sapientia in Prouerbiis intonat, dicens: *Per me reges regnant, & principes iusta decernunt.* Quod etiam sæpe dictus Augustus Constantinus perspicacis animi viuacitate deprehendit, & matri suæ religiosæ Helenæ inter nonnulla sic rescripsit: *Qui moderatur sæcula, & disponit totius mundi suffragia, quibus alimur & sustentamur, per se quidem spirantia viuificat, sed per pectora principum sua iura sæculis dictat.*

XIII.

His & aliis quamplurimis testimoniis iam vobis satisfactum esse debuit de terreno & cælesti imperio, imo de regali sacerdotio sanctæ Romanæ & apostolicæ sedis, præcipue super speciali eius dispositione in cælis, si quoquo modo Christiani esse vel dici optatis, & si ipsam euangelii veritatem aperte, quod absit, non impugnatis. Ad cuius tonitruum quisquis non expergiscitur, non dormit, sed omnino est mortuus, cui iam frustra ab hominibus clamabitur. Sed ne forte adhuc de terrena ipsius dominatione aliquis vobis dubietatis supersit scrupulus, neve leuiter suspicemini ineptis & anilibus fabulis sanctam Romanam sedem velle sibi inconcussam honorem vendica-

re & defendere aliquatenus, pauca ex priuilegio eiusdem Constantini manu cum cruce aurea super cælestis Clauigeri venerabile corpus posito, ad medium proferemus, quibus fundetur veritas, & confundatur vanitas: vt omnia membra catholicæ matris cognoscant nos illius Petri disciplinæ esse, qui sic in epistola sua ait de se: *Non enim doctas fabulas secuti notam vobis fecimus Domini nostri Iesu Christi virtutem, sed speculatores facti illius magnitudinis.* Et nos vobis inculcare non tam relatu quolibet, quam quæ ipso visu & tactu comperta sunt, vel admoniti recognoscite: quia idem gloriosus princeps in iam dicto priuilegio post Christianæ fidei claram perfectamque confessionem, atque baptismatis sui enucleatam commendationem, specialem sanctæ Romanæ ecclesiæ dignitatem sic promulgauit, dicens: Vtile iudicauimus vna cum omnibus nostris sacerdotibus, & vniuerso senatu, optimatibus etiam & cuncto populo Romanæ gloriæ imperio subiacente, vt sicut beatus Petrus in terris vicarius Filii Dei videtur esse constitutus, ita etiam & pontifices ipsius principis apostolorum vice, principatus potestatem, amplius quam terrenæ imperialis nostræ serenitatis mansuetudo habere videtur, concessam a nobis nostroque imperio obtineant, eligentes nobis ipsum principem apostolorum, vel eius vicarios firmos apud Deum esse patronos. Et sicut nostra est terrena imperialis potentia, ita eius sacrosanctam Romanam ecclesiam decreuimus veneranter honorare, & amplius quam nostrum imperium terrenumque thronum sedem sacratissimam beati Petri gloriose exaltare: tribuentes ei potestatem & gloriæ dignitatem, atque vigorem & honorificentiam imperialem: atque decernentes sancimus, vt principatum teneat tam super quatuor sedes, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam ac Constantinopolitanam, quamque etiam super omnes in vniuerso orbe terrarum Dei ecclesias, & pontifex, qui pro tempore ipsius sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ extiterit, celsior & princeps cunctis sacerdotibus totius mundi existat: & eius iudicio quæque ad cultum Dei vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est vt ibi lex sancta caput teneat principatus, vbi sanctarum legum institutor Saluator noster beatum Petrum apostolum

2. Pet. 1.

lum obtinere præcepit cathedram, vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpfit poculum, sui que magistri & Domini imitator apparuit: & ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant, vbi eorum doctor beatus Paulus apostolus pro Christo extenso collo martyrio est coronatus: & illic vsque in finem quærant doctorem, vbi sanctorum doctorum quiescunt corpora: & ibi proni ac humo prostrati cælestis regis Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi famulentur officio, vbi superbi terreni regis seruibant imperio. Et succincte commemorato suo studio & deuotione in construendis aliquot sanctorum basilicis, & imperialium donationum magnificentia abundanter ditatis, ait: Concedimus ipsis sanctis apostolis dominis meis beatissimis Petro & Paulo, & per hos etiam beato Siluestro patri nostro, summo pontifici, & vniuersali vrbis Romæ papæ, & omnibus eius successoribus pontificibus, qui vsque in finem mundi in sede beati Petri erunt sessuri, atque de præsentis contradimus palatium imperii nostri Lateranense, quod omnibus in toto orbe terrarum præfertur atque præcellit palatiis. Deinde diadema, videlicet coronam capitis nostri, simulque phrygium, nec non & superhumeralis, videlicet lorum quod imperiale circumdare assolet collum: verum etiam & chlamydem purpuream, atque tunicam coccineam, & omnia imperialia indumenta, sed & dignitatem imperialium præsidentium equitum: conferentes ei etiam imperialia sceptræ, simulque cuncta signa atque banda, etiam & diuersa ornamenta imperialia, & omnem processionem imperialis culminis, & gloriam potestatis nostræ. Viros etiam reuerendissimos clericos diuersi ordinis, eidem sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ seruiens, illud culmen singularis potentia & præcellentia habere sancimus, cuius amplissimus noster senatus videtur gloria adornari, id est patricios atque consules effici, nec non & ceteris dignitatibus imperialibus eos promulgamus decorari. Et sicut imperialis extat decorata militia, ita & clerum sanctæ Romanæ ecclesiæ ornari decernimus. Et quemadmodum imperialis potentia diuersis officiis, cubiculariorum nempe, & ostiariorum, atque omnium excubitorum ornatur, ita & sanctam Romanam ecclesiam decorari volumus.

Et vt ampliffime pontificale decus præfulgeat, decernimus & hoc, vt clerici eiusdem sanctæ Romanæ ecclesiæ mappulis & linteaminibus, id est candidissimo colore decoratos equos equitent: & sicut noster senatus calceamentis vtitur cum vdonibus, id est candido linteamine illustratis, sic vtantur & clerici, & ita cælestia sicut terrena ad laudem Dei decorentur. Præ omnibus autem licentiam tribuentes, concedimus ipsi sanctissimo patri nostro Siluestro vrbis Romæ episcopo & papæ, & omnibus qui post eum in successu, & perpetuis temporibus aduenerint beatissimis pontificibus, pro honore & gloria Christi Dei nostri in eadem magna Dei catholica & apostolica ecclesia ex nostro indicto, quem placatus proprio consilio clericare voluerit, & in numero religiosorum clericorum connumerare, nullum ex omnibus præsumentem superbe agere.

XIV.

Decreuimus itaque & hoc, vt idem venerabilis pater noster Silvester summus pontifex, vel omnes ei succedentes pontifices, diademate (videlicet corona quam ex capite nostro illi concessimus) ex auro purissimo & gemmis preciosis vti debeant, & in capite ad laudem Dei pro honore beati Petri gestare. Ipse vero beatissimus papa super coronam clericatus, quam gerit ad gloriam beati Petri, omnino ipsa ex auro non est passus vti corona: phrygium autem candido nitore, splendidam resurrectionem dominicam designans, eius sacratissimo vertici manibus nostris imposuimus, & tenentes frenum equi ipsius, pro reuerentia beati Petri, stratoris illi officium exhibuimus, statuentes eodem phrygio omnes successores eius singulariter vti in processionibus, ad imitationem imperii nostri. Vnde vt pontificalis apex non vilescat, sed magis quam terreni imperii dignitas & gloriæ potentia decoretur, ecce tam palatium nostrum, vt prælatum est, quam Romanam vrbem, & omnes Italiæ seu occidentalium regionum prouincias, loca & ciuitates, sæpèfate beatissimo pontifici & patri nostro Siluestro vniuersali papæ contradentes atque relinquentes, ei vel successoribus ipsius pontificibus potestatem & ditionem firmam imperiali censura per hanc nostram diualem iussionem & pragmati-

cum constitutum decernimus disponenda, atque iuri sanctæ Romanæ ecclesiæ concedimus permansura. Vnde congruum prospeximus nostrum imperium & regni potestatem orientalibus transferri ac transmutari regionibus, & in Byzantiæ prouinciæ optimo loco nomini nostro ciuitatem ædificari, & nostrum illic constitui imperiū: quoniam ubi principatus sacerdotum & Christianæ religionis caput ab Imperatore cælesti constitutum est, iustum non est ut illic terrenus imperator habeat potestatem. Hæc vero omnia, quæ per hanc imperialem sacram, & per alia diuina decreta statuimus atque confirmauimus, vsque in finem mundi illibata & inconcussa permansura decernimus. Deinde facta obtestatione coram Deo uiuo, & terribili eius iudicio, & imprecatione æternæ condemnationis temeratori vel contemptori ipsius sui priuilegii, secutus idem venerabilis Constantinus, ait: Huius vero imperialis nostri decreti paginam propriis manibus roborantes, super venerandum corpus beati Petri principis apostolorum posuimus, ibique eidem Dei apostolo spondentes nos cuncta inuiolabiliter conseruare, & nostris successoribus imperatoribus conseruanda in mandatis relinquere, patri nostro Siluestro summo pontifici & uniuersali papæ, & per eum cunctis successoribus eius pontificibus, Domino Deo & saluatore nostro Iesu Christo annuente, tradimus feliciter atque perenniter possidenda.

XV.

Tot ergo & talibus aliisque quamplurimis testimoniis subnixæ non erubescit veritas, sed confutatur impudens vanitas. At nos hinc habentes testimonium maius Constantino; *Qui*, ut ait beatus euangelista Ioannes, *de terra est*, Ioan. 3. & *de terra loquitur*, vix ab homine testimonium accipimus, contenti testimonio illius qui de cælo venit, & super omnes est, & dicit: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo* Math. 16. *ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauis regni cælorum. Et quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælis.* Qui etiam in catalogo apostolorum instar cardinis ab ipso Domino Iesu Christo primus positus Petrus, id est, Cephæ extat cognominatus. Cui specialiter & nominatim non tantum ante pas-

fionem suam, verum & in ipsius articulo passionis, mox ut
 fui corporis & sanguinis mirabile mysterium agendum
 generaliter discipulis tradidit, tam oues se pastorem pa-
 store percusso dispergendas, quam & vsque in finem sæcu-
 li ad vnum ouile & ad se vnum pastorem colligendas com-
 mendando, ait: *Simon, Simon, ecce satanas expetiuit vos, ut cri-
 braret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides
 tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.* Ipsum quo-
 que angelus per mulieres ad videndam resurgentis Magi-
 stri gloriam nomine inuitauit, cum dixit: *Dicite discipulis
 eius, & Petro, quia surrexit: & ecce præcedet vos in Galilæam;
 ibi eum videbitis.* Nec non eidem ipsa die resurrectionis suæ,
 pius & verax Magister apparuit, quemadmodum venera-
 bilis euangelista Lucas nos instruit, dicens: *Quia surrexit
 Dominus vere, & apparuit Simoni.* Quam manifestationem
 soli Petro prius, deinde illi cum reliquis condiscipulis fa-
 ctam, gloriosus coapostolus eius Paulus declarat, vbi ad
 Corinthios sic scribit: *Quia surrexit Christus tertia die se-
 cundum scripturas: & quia visus est Cephæ; & post hæc vn-
 decim.*

XVI.

Instante quoque iam suæ assumptionis gloria, vbi pran-
 debat cum septem discipulis suis, Dominus amorem Petri
 erga se tertio inquisiuit, & tertio confitenti, agnos & oues
 suas tertio pascere præcepit: pro quibus qua morte clarifi-
 caturus esset Deum, in extensione manuum illius & præ-
 cinctione futura, eidem significauit. Qui nec mora, assum-
 pto Domino, in medio centum & viginti fratrum exur-
 gens, & profundos sanctissimi Psalmistæ sensus edisserens,
 auctoritate sua apostolicum numerum, sorte annumera-
 to Matthia, suppleuit, quem vndenarium remanere nefas
 credidit. Quibus etiam pariter missio Spiritu sancto in va-
 riis linguis, cum quidam stuperent admiratione, quidam
 deridentes inueterata cæcitate, dicerent musto plenos esse,
 Petrus vno sancti Ioelis testimonio & ignaros instruxit, &
 incredulos destruxit. Deinde constanter improperata illis
 scelerata sua conspiratione aduersus Dominum & Chri-
 stum eius, qua ipsum auctorem vitæ morte turpissima tunc
 condemnantes interfecerant, clarissimis beati Dauid ora-
 culis adstruxit illius sanctam resurrectionem, & gloriosam

ascensionem, & ab eo impræsentiarum factam Spiritus sancti effusionem. Ita compunctis Iudæis, primus apostolorum reis sanguinis Christi pœnitentiam indixit, & eorum protinus tria millia baptizavit.

XVII.

Hic solus, sicut doctiloquus euangelista Lucas testatur, dum qui dispersi fuerant pro persecutione facta sub Stephano, circuirent ciuitates, nemini loquentes verbum vitæ, nisi solis Iudæis, orans in cœnaculo, factus est in excessu mentis: & linteum omnibus terræ quadrupedibus, & reptilibus, volucribusque cæli refertum, quatuor initiis submitti de cælo vidit, sibi que cælitus dictum tertio: *Surge, Petre, occide & manduca*: & tertio ab Act. 10. eo responsum: *Quia commune & immundum nunquam introiit os meum*: & tertio superna voce repetitum: *Quod Deus mundauit tu ne commune dixeris*: sufficienter instructus, a quatuor mundi partibus gentes quondam immundas in vnitatem fidei congregandas, sicque fide mundatis eorum conscientias ab operibus mortuis, & occisa in eis pristina immunditia, cui seruire membra sua exhibuerant, Christo delectabiliter inuiscerandas: tribus nuntiis in mysterio Trinitatis se inuitantibus, immanem aprum illum de silua gentium, Cornelium Centurionem aggressus non reluctantem occidit & comedit, quando aqua & Spiritu mundatum ecclesiæ indidit. Cui coadunatis ipsius domesticis & amicis, dum adhuc loqueretur, Spiritus sanctus cecidit super omnes qui audiebant verbum: & erant loquentes linguis, & magnificantes Deum. Quod nulli Iudæorum, nec ipsis apostolis, vsquam legitur concessum, vt Paraleti tantam plenitudinem acciperent prius quam baptismum. Nonne hinc iam luce clarius constat, Petrum primitus ad ædificationem ecclesiæ Christi Iudæos & Gentiles attraxisse, & quasi duos parietes ex diuerso venientes, per angularem lapidem Christum indissolubili caritatis glutine coniunxisse? Qui postea videns messem multam, & operarios paucos, Paulum & Barnabam ab Antiochia prædicatores omnibus nationibus destinavit: quibus strenue officio insudantibus dexteram societatis dedit, vt illi quidem in gentibus, ipse vero in circumcissione esset, sicut in epistola ad Galatas ostenditur

euidenter. Neque tamen partito in eos onere, subtraxit se cœptæ vocationi gentium & curæ: quam post Asiam ab Illyrico sentit tota Europa & Africa, præcipueque mundi caput & domina gentium Roma. Nam cum quidam pseudoapostoli turbassent corda fratrum, dicentes eos debere circumcidi secundum legem Mosis; Paulusque & Barnabas Hierosolymam iissent, super hac quæstione consulturi, solus Petrus sua auctoritate circumcisionis onus atque veteris legis iugum a ceruicibus discipulorum remouit, & gratiam euangelii ad plenam salutem credentium sufficere censuit, dicens: *Quare vultis imponere graue iugum super ceruices discipulorum, quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus? sed per gratiam Domini Iesu Christi credimus saluari, quemadmodum & illi. Visum est enim Spiritui sancto & nobis, nihil oneris ultra vobis imponere. Qua vtique responsione confirmatus doctor gentium Paulus, Galatis protestatur: Si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit.*

XVIII.

Sed & illud in ipso Petro nihilo minus est animaduertendum, quod sui corporis vmbra infirmis conferebat optatæ sospitatis remedium. Quod nulli sanctorum constat hæctenus concessum: nec ille, per quem Petrus potuit quidquid boni potuit, ex suo sanctissimo corpore aliquando cuiquam tale donum attribuit sanctus sanctorum, sed suo Petro specialiter in magna significatione præsentis & futuræ ecclesiæ hoc reseruauit priuilegium: scilicet quia ipse vtriusque principalis rector existeret, vtriusque statum in seipso portenderet, quatenus hæc visibilibus & transitorum sacramentorum secreta virtute, quasi vmbra sua, morbis animarum in terra curatis, illam nobis adhuc inuisibilem veritatis & beatitudinis solidam speciem, velut solidum corpus, exhibeat in cælis. Quarum differentiam breuiter Apostolus demonstrat: *Videmus nunc, inquit, per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum. Cui concordans Ioannes coapostolus suus ait: Carissimi, filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est. Quod vero præfens ecclesia fide & spe saluatur, Paulus sic loquitur: Sine fide impossibile*

1. Cor. 13.

1. Ioan. 3.

Heb. 11.

est placere Deo. Fides autem est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium. Idem in alio loco: Spe salui Rom. 8. facti sumus, spes autem quæ videtur, non est spes. Quod enim videt quis, quid sperat? Sic modo credendo, & sperando, atque per patientiam expectando quod non videmus, fide & spe a peccatis liberati videmus quia iustus ex fide viuit. In futuro plenam beatitudinem in re videbimus & possidebimus, qua per caritatem solam sine fastidio satiabimur, cum apparuerit gloria eius.

XIX.

Verum vestra insolentia, nihili pendens talia, specialibus Christi ouibus claudere & interdiceret non timet, in quibus temporaliter ad laudem Dei recubabant ouilia, quas ipse non cessat inuitare & introducere ad sempiternæ vitæ pascua: quas tantum ex omnibus sibi compatiens in Crucis vltima pœna iam positus attendens, pro eisdem animam ponendo, cum gratiarum actione & piissimâ prece in ipsa emissionem sui beati Spiritus Domino commendauit, dicens: Gratias tibi ago, Pastor bone, quia oues, quas tradidisti mihi, compatiuntur mihi. Peto ergo ut participant mecum de gratia tua in sempiternum. Ergo præualebit illis portas vitæ obserare vel obstruere errorum clauiculis seu sophismatum tendiculis quilibet inimicus, quas potestate, meritis & prece referat & pandit tantus amicus, cui portæ inferi non præualebunt aliquatenus, in cælis terrisque præpotens ex vltimo desiderio animæ suæ, & voluntate labiorum suorum a Domino, ad quem mox ibat, erit fraudatus? Absit.

XX.

Quapropter a tanta amentia iam resipiscite, & Latinos vere catholicos, atque maximi Petri familiariores discipulos, institutionisque eius deuotiores sectatores cessate subsannando azymitas vocare, aut ecclesias illis denegare, seu tormenta, sicut cœpistis, inferre, si vultis nunc & semper pacem & portionem cum Petro habere. Cuius doctrinam & traditionem in epistola ad Romanos, sapientibus & insipientibus debitor ille gentium doctor, ad tertium cælum, & in paradysum raptus, sic per omnia commendat, dicens: *Primum quidam gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis, quia fides vestra annuntiat*

in vniuerso mundo. Ex cuius capituli occasione beatus & catholicus doctor Augustinus, in Latinaque lingua clarissimus, atque noster Chrysoftomus ait: Fides ista, quam Romani habent, ipsa eademque est, & non alia, quæ in vniuerso mundo annuntiat & creditur: quæ non solum in terra, sed & in cælis prædicatur: quia Iesus pacificauit per sanguinem suum non solum terrestria & inferna, sed & cælestia: & hoc est in vniuerso mundo fidem prædicari, per quam omnis mundus sit subditus Deo. Sed Paulum audite subsequenter: *Desidero videre vos, ut aliquid impertiar vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos. Qui* ne putaretur velle aliquid institutioni Petri addere, vel demere, exposuit quid dixerit *ad confirmandos vos, id est simul consolari in vobis per eam, quæ inuicem est, fidem vestram atque meam.* Et in fine epistolæ monens eos deuitare falsos fratres, & præter doctrinam quam ipsi acceperant euntes, ait: *Rogo vos, fratres, ut obseruetis eos, qui dissensiones & offencicula præter doctrinam quam vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis. Huiusmodi enim Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo ventri: & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. Vestra enim obedientia in omni loco diuulgata est. Gaudeo igitur in vobis.*

Rom. 1.

Rom. 16.
Hæretici &
schismatici
vitandi.

XXI.

Ecce in totius epistolæ serie non inuenitur magnus Paulus fidem Latinorum correxisse, nec vitia redarguisse: sed congratulatus fidei & conuersationi eorum, de perseverantia commonuisse: cum non solum propter reprobam actionem, sed & ob ipsius fidei citissimum naufragium in Græcos fuerit inuectus acerrime ab initio vsque in finem primæ ad Corinthios epistolæ. Quod certe liquet in paucis verbis, vbi ait: *Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filii eius Iesu Christi Domini nostri. Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Iesu Christi, ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata: sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem scientia. Significatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab his qui sunt Chloes, quod contentiones sint inter vos. Hoc autem dico, quod unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollos, ego vero Cephæ, ego autem Christi. Diuisus est Christus? Et vbi notauit eos ex arrogantia falsæ & mundanæ sapientiæ, subiunxit: *Iam saturati estis,**

1. Cor. 1.

1. Cor. 4.

estis, iam diuites facti estis: sine nobis regnatis: & utinam regnaretis, ut & nos vobiscum regnaremus. Et inflationi eorum minatus virgam ait: *Omnino auditur inter vos fornicatio: & talis* 1. Cor. 5. *fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris habeat quidam. Et vos inflati estis, & non magis luctum habuistis, ut tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit. Quibus expletis, admonuit eos secum epulari, non in fermento veteri, quod totam massam corrumpit, sed in azymis sinceritatis & veritatis.*

XXII.

Igitur istis & huiusmodi apostolicis sanctorumque patrum dictis cum euidenter approbetur Latinorum sincera obedientia, & plurimorum Græcorum improbetur corrupta insolentia, sunt adhuc plura his super hoc parti nostræ fauentia: quæ si liceret ad medium deducere, non solum excederent modum epistolæ, verum etiam possent armaria onerare. Quapropter, his omissis, caritatiue monemus, ne absentes sitis vobisipsis: sed vos ante vos constituatis, vias prædecessorum vestrorum & vestras solcite consideretis, nec nos priuato amore palpetis, & in fratrum oculis festucam explorantes, in vestris trabem non videatis. Recordamini illius nefandæ Synodi, quam voluerunt vocari septimam vestri hæresiarchæ: quorum conspiratione ipsius Domini nostri Iesu Christi & sanctorum reuerendæ imagines aut flammis traditæ, aut aquis sunt immersæ, picturæ vero ex parietibus basilicarum deletæ. Quibus quamuis semper restiterit Romanorum pontificum auctoritas, præ cunctis tamen sanctissimi papæ Nicolai vbiuis laudanda libertas; qui per legatos suos tam pro sacris imaginibus, quam pro depositione beati antistitis Ignatii, & substitutione Photii neophyti, ecclesiam agiæ Sophiæ clausit, donec sedis apostolicæ acquiesceret decretis.

Hæc est
Constanti-
nopolitana
sub Con-
stantino
Coprony-
mo.

XXIII.

Absit autem vt velimus credere, quod publica fama non dubitat asserere, Constantinopolitanæ ecclesiæ contigisse, vt eunuchos contra primum sancti Nicæni Concilii capitulum passim promouendo, feminam in sede pontificum suorum sublimasset aliquando. Hoc tam abominabile scelus detestabileque facinus etsi enormitas ipsius vel horror fraternaue beneuolentia non permittit nos

Concil. Tom. 25.

Kkk

credere, considerata tamen incuria vestra erga sanctorum censuram Canonum, quia eunuchos & aliqua parte corporis imminutos, non solum ad clericatum, sed ad pontificatum etiam indifferenter ac solenniter adhuc promouetis, fieri potuisse pensamus. Sed quid plura? Tot & tantis schismaticis & hæreticis, catholicam atque apostolicam ecclesiam aperte impugnantibus & discindere laborantibus hæctenus redundastis, vt Latina vel occidentalis ecclesia de vobis merito conqueri possit, voce sponsæ dicens in Canticis Canticorum: *Filii matris meæ pugnaverunt contra me.* Et vere: numquid enim Romana & apostolica sedes, quæ per euangelium genuit Latinam ecclesiam in occidente, mater non est Constantinopolitanæ ecclesiæ in oriente, quam per gloriosum filium suum Constantinum, & nobiles sapientesque Romanos, non tantum moribus, sed & muris studuit reparare? Quod si contradicitis, ad quid vestro imperatori Latinæ laudes, & in ecclesia Græcis recitantur Latinæ lectiones? Vtique ob reuerentiam illius matris, quæ iam cunctis paganorum crudelitatibus, & diuersorum tormentorum quæstionibus vexata & impugnata, ac velut aurum nimis persecutorum flammis decocta, deliciosam filiam, videlicet ecclesiam Constantinopolitanam, edidit.

Cant. 1.

XXIV.

Et certe iam decima a Nerone in Christianos persecutio penitus refrixerat; iam omne mundanæ infaniæ incendium sopitum erat; iam Roma adulta & longæua, in diuino cultu victrix & coronata, alta pace triumphabat; iam innumerabilis vtriusque sexus & diuersæ ætatis martyrum exercitus, nostris azymis faginatus, vniuersos idololatriæ fregerat impetus: iam mundum & ipsum mundi principem sub pedibus habebat: iam non solum ipsi nostræ institutionis antistites, sed & ministri eorum, in quibus Laurentius ac Vincentius, omni mundo stupente, deficientibus ipsis tormentis & tortoribus insultabant. Modo delicata filia in conclauis residens secura, deliciis, lasciuia & longo otio dissoluta, nec ad campum rite agonizantiū aliquando progressa, pia matre satagente & decertante pro ea, non erubescit aut veretur primatum arrogare, maternæ senectuti iam emeritæ derogare, nec effectum corpus

eius laboribus & diebus, rugofosque & minus validos artus, quondam torosos & ad prælia diuina exertos, saltem aliquo humanitatis respectu considerare, nullam reuerentiam reuerendis canis ipsius habere, sed ipsam puellari leuitate post innumerabiles triumphos ad recidiua bella aduersum semet prouocare, & eam solido perfectorum cibo priuatam, ad carnalium lac retrahere, quod contra vsum naturæ, ex ipsis pubertatis suæ mammis in Ægypto, sicut supra dictum est, toties con fractis, conatur impudenter ori eius instillare.

XXV.

Et vtinam saltem verum lac. Sed, proh dolor, non est lac, quo tenera fidelium paulatim nutriatur infantia, vt ad solidam escam pertingat: sed quod Salomon cauendum denuntiat, dicens: *Fili mi, si te lactauerint peccatores,* Prou. 1. *ne acquiescas eis.* Et: *Væ ei qui lactat amicum suum, & ducit* Prou. 16. *eum via non bona: nec est aqua, de qua qui biberit, non sitiat vltra: quia fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam, & flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ: sed potius aquæ furtiuæ de puteis, quos Palæstini lutum, non aquam, amantes repleuerunt terra: vel de cisternis dissipatis, seu fluminibus Ægypti & Babylonis, quibus distenditur venter, & grauatus non repletur, sed exinanitur & intumescit, vt more hydropici tanto plus sitiat ad perniciem, quanto plus biberit.* De quibus profecto Dominus per Ieremiam contra quosdam conqueritur, dicens: *Me* Ierem. 2. *dederunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* & post aliqua: *Nunc quid tibi vis in via Ægypti, vt bibas aquam tur-* Ibidem. *bidam? Aut quid tibi in viis Assyriorum, vt bibas aquam fluminis?* Quas vtique, ne sitiamus, idem vetat, dicens: *Prohibe guttur tuum a siti.* Hinc Salomon, quas aquas appetere, quasque debeamus vitare demonstrans, ait: *Bi-* Prou. 5. *be aquam de cisterna tua, & fluente putei tui. Deriuentur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus, nec sint alieni participes tui. Sit vena tua benedicta.* Et in subsequenteribus hæreticam vanitatem sub specie stultæ mulieris, visibili quodam modo forma coloratam atque depictam, introducit, dicens: *Mulier stulta & clamosa,* Prou. 9. *plenaque illecebris, & nihil omnino sciens, sedet in foribus domus*

Concil. Tom. 25.

Kkk ij

suae super sellam in excelsso urbis loco, ut vocet transeuntes per viam & pergentes itinere suo: Qui est paruulus declinet ad me. Et recordi locuta est: Aquae furtiuae dulciores sunt, & panis absconditus suauior. Et ignorauit quod gigantes ibi sint, & in profundis inferni conuiuæ eius.

XXVI.

Quorum ne sit particeps in Tartari flammis, quas vicissim sine fine pascat medullis suis, iam nunc filia recordetur gemitus piæ genitricis, & quot vel quanta pericula propter eam, seu propter sorores ipsius, in vtero suo hæctenus vidit: & gratia Dei discat talis fieri saltem admonita, qualis bene de se meritam matrem, etiam senio ac assiduo incuruam labore & tremulam, data manu atque supposito humero studeat subleuare & sustentare, non ad ruinam impellere, deprimere, perturbare, vel affligere. Pio affectu & humili corde iugiter perpendat quid idem *Prou. 15.* Salomon dicat: *Stultus homo decipit matrem suam.* Et item: *Prou. 23.* *Ne despicias cum senuerit mater tua.* Alioquin si, quod absit, pertinax esse voluerit, & piæ matri supercilium eius & arrogantiam adhuc dissimulanti, atque ad satisfactionem patienter expectanti, parcere & parere contempserit, experietur in anicula matre virides annos, exertos ad paternarum traditionum defensionem lacertos, adulescentulæ competentem alacritatem, iuuenulæ constantiam efficacem: & iuxta Salomonem, contumax comedet fructus viæ suæ, suisque consiliis saturabitur: quia, sicut idem testatur, *Benedictio patris firmat domos filiorum: maledictio autem matris eradicat fundamenta.* Et iterum: *Quam malæ famæ est qui fugit patrem: & est maledictus a Deo qui exasperat matrem.* Et: *Qui affligit patrem, & fugit matrem, ignominiosus est & infelix.* Quam vtique offendere cauet quisquis placere patri studet, velut etiam quidam sapientium sæculi ait:

Ne matrem offendas, dum vis bonus esse parenti.

XXVII.

His igitur & aliis quamplurimis liquet assertionibus, quid mereatur etiam carnalis matris contemptus: & quid de spiritualis genitricis contumelia & exprobratione dicatur. Illa siquidem in iniquitatibus nos conceptos generauit ad mortem: ista vero, culpis remissis, regenerauit ad vi-

tam. Quarum ceu dispar est meritum, ita & dispar pro earum honore* vt dedecore præmium: quia carnalem matrem honoranti longauitas super morientium terram, & firmamentum casæ casuræ repromittitur: exasperanti autem eam terrenorum eradicatio fundamentorum. Porro spirituales venerantes, longitudinem dierum in dextra Dei videbunt, & in terra viuientium sine fine habitabunt: spernentes vero illam, duplici contritione conterentur, & sicut diploide, confusione sua induentur, & radix eorum de terra viuientium euelletur. Etenim affectio carnalis matris si nos prohibet a reuerentia spiritualis, penitus relinquenda & abscindenda est nobis, vt in Deuteronomio Moyses de tribu Leui dicit: *Qui dixerit patri suo & matri: ^{Deut. 33.} Nescio vos; & fratribus suis: Ignoro illos, & nescierunt filios suos: hi custodierunt testamentum tuum, iudicia tua, o Iacob, & legem tuam, o Israel.* Quod denique facturis Dominus Iesus in ^{Math. 19.} euangelio centuplum hic & in futuro vitam æternam repromisit.

XXVIII.

Sed ecce iam non debet ingrata filia apparere, quia præ ceteris eam honorare dignata est mater sua. Nam cum nullo diuino vel humano priuilegio honorabilior seu clarior aliis ecclesiis Constantinopolitana existat ecclesia, & Antiochena, atque Alexandrina, ob reuerentiam principis apostolorum, inter alias retentent dignitatis iura: tamen pia mater, Romana scilicet ecclesia, nolens dilectam filiam dote honorificentia ex toto carere, per beatos prædecessores nostros in aliquot Synodis curauit decernere, vt, salua principalium & apostolicarum sedium antiqua dignitate, Constantinopolitanus antistes honoraretur sicut regia ciuitatis episcopus: quamuis Iustinianus religiosus Augustus legibus humanis voluisset adstruere, vt post papam Romanum sedeat Constantinopolitana præful ecclesia. Et certe hoc nulla alia excellentia meritorum est affecta, nisi quod Romana ecclesia pro amore venerabilis Constantini, seipsam, quantum in eo fuit, honorantis & exaltantis, ciuitatem ipsius hoc priuilegio honoris sola humana beneuolentia insigniuit, iuxta prophetæ dictum ad Heli: *Glorificantem me glorificabo: qui autem contemnunt me ^{1. Reg. 2.} erunt ignobiles.*

Aut si quod aliud retinet, aut putat se habere dignitatis priuilegium, vos rebelles lumini ac veritati, & signiferi vmbra & vanitatis, proferte in medium. Vos enim allo-

Luc. 11. quimur, *qui, sicut Dominus ait Phariseis, tulistis clauem scientiæ, qui clauditis regnum cælorum ante homines: nec ipsi intrastis, nec alios intrare permittitis, sed potius prohibetis, dum matris venerandam faciem conspuere quæritis, dum eam insequimini conuiciis & maledictis, dum agnos eius ab ea segregare, etiam anathemate & flagellis, ne vocem maternam agnoscant & sequantur, contenditis. Ut enim*

Græcorum in Latinos iniuriæ. fertur, omnes Latinorum basilicas penes vos clausistis, monachis monasteria & abbatibus tulistis, donec vestris viuerent institutis. Ecce in hac parte Romana ecclesia quanto discretior, moderatior & clementior vobis est. Siquidem cum intra & extra Romam plurima Græcorum reperiantur monasteria siue ecclesiæ, nullum eorum adhuc perturbatur vel prohibetur a paterna traditione, siue sua consuetudine; quin potius suadetur & admonetur eam obseruare. Nec enim animositatem impiæ hæreseos habet, quæ semper diuisione gaudet, dicens per patricidam meretricem: *Nec mihi, nec tibi sit, sed diuidatur: sed pietate veræ matris sic Salomonem deprecatur: Obsecro, domine, date huic infantem viuum, & nolite interficere eum.* Scit namque quia nil obsunt saluti credentium diuersæ pro loco & tempore consuetudines, quando vna fides per dilectionem operans bona quæ potest, vni Deo commendat omnes.

XXX.

Quod vos cum ex debito gradus & loci vestri oportuisset scire & prædicare, quatenus de collectis ouibus gratiam a bono pastore, non condemnationem pro dispersis mereremini percipere, incurristis illud Apostoli ad Hebræos: *Quia cum debueritis magistri esse ex tempore, iterum necesse*

Heb. 5. *habetis doceri quæ sint elementa sermonum Dei. Zelum enim Dei*

Rom. 10. *habetis, sed non secundum scientiam. Quam ut apprehendissetis, non saltu, sed canonico interuallo, imo plano pede ad episcopatus culmen a laica conuersatione peruenire debuistis, ne vobis refragarentur verba ipsius Apostoli, de episcopo dicentis: Non neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.* Nam cum locum doctoris vsurpat in-

1. Tim. 3.

doctus, necesse est vt aut discat quod doceat, aut cæcus pastor, seu non valens latrare canis mutus, perniciosè sibi & subiectis remaneat, aut discere & tacere erubescens perniciosius docere præsumat. Raro quoque euenit vt in culmine positus valeat humilitatem discere, qui in imis non desit superbire. Huc accedit & illud, quod albuginem habens in oculo, a sacerdotio prohibetur. Albuginem quippe habet in oculo quisquis arrogantia iustitiæ vel sapientiæ cæcatur.

XXXI.

Sed absit vt religiosi principes & orthodoxi, atque Christianissima & Deo deuota ciuitas, vos in hoc vestro errore audiendos putent, quos potius ad vnitatis bonum terrore potestatis cogere debent. Recordentur Constantinopolitanos præfules in tantum priscis temporibus familiarissimo sibi morbo superbiæ laborasse, vt edicto Augustorum Theodosii, Arcadii & Honorii prohibitus sit quisquam ex Constantinopolitana ecclesia pontificatum, defuncto episcopo Sisinnio, deinceps sperare, sed ex alia sibi iugiter pontificem expetere: quia erant inani gloriæ dediti, & supra modum arrogantes, ceu commemorant historiographi. Qui etiam referunt, quod septuagintasex orientales episcopi Concilium Sardicense declinantes, in Philippopoli Thraciæ anathematizandum Conuenticulum habuerunt, sanctamque & immaculatam Nicænæ Synodi fidem adulterantes, communi subscriptione errorem suum confirmarunt: occidentales vero trecenti amplexi sanam sanctorum patrum sententiam, vnanimitate sua corroborarunt. Quod totum ideo dicitur, ne post priorum cognitionem incaute præsentibus credatur.

XXXII.

Nam Romanæ ecclesiæ fides per Petrum super petram ædificata, nec hætenus deficit, nec deficiet in sæcula, Christo eius Domino rogante pro ea, ceu testatur sub ipsa passione sua: *Ego rogavi pro te, Petre, vt non deficiat fides tua: & tu* LUC. 22. *aliquando conuersus confirma fratres tuos.* Quo dicto demonstrauit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa & indeficiente fide Petri, velut firmæ ancoræ subsidio figendam, & in fundamento vniuersalis ecclesiæ confirmandam. Quod nemo negat, nisi qui euidenter hæc

ipsa verba veritatis impugnat: quia sicut cardine totum regitur ostium, ita Petro & successoribus eius totius ecclesiæ disponitur emolumentum. Et sicut cardo immobilis permanens ducit & reducit ostium, sic Petrus & sui successores liberum de omni ecclesia habent iudicium, cum nemo debeat eorum dimouere statum; quia summa sedes a nemine iudicatur: vnde clerici eius cardinales dicuntur, cardini vtique illi, quo cetera mouentur, vicinius adherentes.

XXXIII.

Quapropter nos certissime retinentes omni venerabilem mundo institutionem Petri, & fidem ipsius coapostoli sui & doctoris gentium Pauli clarissimo calamo subscriptam, ab apostolica sede omnibus libere clamamus quod Galatis idem Paulus: *Licet nos aut angelus de cælo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizatum est vobis, anathema sit. Sicut prædixi, & nunc iterum dico: Si quis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit. Nec ideo silebimus, si dicimur non esse quales debemus, nec qualis est Petrus. Quod vtique agendum esset, si cuiquam commendarem nosmetipsos. Quia vero, sicut ait Apostolus, non prædicamus nosmetipsos, sed Dominum Iesum, nos autem seruos seruorum eius per Iesum, nobis pro minimo est vt a vobis iudicemur, aut ab humano die: quoniam qui iudicat nos, Dominus est. Neque enim qui seipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat. Et repellendo temerarium iudicium, dicit alibi: Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Suo domino stat aut cadit: potens est enim Deus illum statuere.*

XXXIV.

Nempe & vos, licet quamplurimum tumeatis, quamuis de vobis vltra modum alta sentiat, non credimus tamen quod dicere audeatis, vos esse quales debetis, aut qualis Alexander, Ioannes Chrysofostomus vel Flavianus fuit: sicut nec Antiochenus se talem, qualis extitit ipse Petrus: nec Alexandrinus parem se Marco vel Athanasio profiteri est ausus: quia sine retractatione a suis punirentur. Idcirco etsi ad hoc vos impellit tumor, tamen retardat timor. Quæ cum ita sint, nullius tamen vos detractio reprimat quin diligenter lac & lanam ab ouibus exigatis, nec veremini, ne dicatur non esse vos pares illis antecessoribus vestris

stris magnis. Cur hoc, nisi quia quicumque sacerdotes, etsi dispares sunt merito, pares tamen sunt officio? Nec potest denegari pro merito quod debetur officio. Alioquin non staret sacerdotium, si maius aut minus fieret, seu varieretur secundum humanorum varietatem meritorum: essentque pene tot sacerdotia, quot homines.

XXXV.

Qua de re fratres, vtinam non ad iudicium nostrum dicamus, profecto sumus qualis Petrus, & non sumus qualis Petrus: quia & idem sumus officio, & non idem merito. Et quotiescumque lac & lanam, scilicet stipendium & honorificentiam, ab ouibus Dei exigimus, nulla meriti nostri ibi fit commemoratio, sed officio nostro quæritur debita recompensatio. Ac sic meritum Petri non habentes, officium autem Petri exequentes, officio nostro debitos reposcimus honores, Apostolo dicente: *Quamdiu* Rom. 11. *minister ero, ministerium meum honorificabo.* Et præmonens oues Christi ad soluendum singulis debita, ait, *Reddi-* Rom. 13. *te omnibus debita: cui honorem, honorem.* Non quia bonum sit accipientibus, sed quia malum sit non reddentibus. Sic ergo & beatissimus prædecessor noster Gregorius dicit: Nemo nos propter nos in loco Petri despiciat: quia ex cathedra eius, cui, auctore Deo, qualescumque præsidemus debita sibi iura nostrum officium reclamat. Frequenter enim solet euenire quod dicimus, vt persona in hoc mundo potens despectum seruum habeat. Cumque per eum suis vel extraneis aliqua mandat, non despicitur persona missi serui, quia in corde seruatur reuerentia mittentis domini. Ergone saltem quod Dominus concessit Phariseis & Scribis sedentibus in cathedra Moysi seruus denegabit qualibuscumque conferuis suis in cathedra Petri? *Super cathedram*, inquit, *Mosis sederunt Scribæ & Pharisei. Omnia ergo quaecumque dixerint vobis seruate & facite.* Ita quod male viuimus, nostrum est: quod vero bona dicimus, cathedræ: cuius occasione necesse habemus recta prædicare. Vnde dicit ille exercitatus Paulus: *Dum omnimodis siue occasione, siue inuidia Christi* Philipp. 1. *annuntietur: & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.* Ecce Apostolus sic necessarios ducit huiusmodi, vt gaudeat super eis: & vos qui estis, qui negligentiam eorum ad iniuriam

apostolicæ cathedræ retorquetis? Nos enim quid sumus? Nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum, cuius ordinationi resistendo, damnationem vobis acquiritis: cum nostra potestas, sicut & omnis, a nullo alio nisi ab ipso sit. Sciendum est, quia falsa iustitia dedignationem, vera autem compassionem habet. Qua utique priuamini, insultando, non compatiendo alienæ calamitati. Et forte approbare nequitis, quod obiicere vel calumniari præsumitis: imo constat vos comprobare non posse. Sed esto. *Ecce in cælo iudex noster, & conscius noster in excelsis.*

Iob 16.

XXXVI.

Ceterum de homine sentite, o homines, quod vultis: vnum tamen conscientia respondet nobis, quia omnium ecclesiarum Dei salutem & exaltationem summopere desideramus: sed ut quicumque quodlibet ex superbia arripiat, & sibi contra nostram apostolicam sedem atque leges eius vsurpet, hoc nos tolerare non possumus, quia quisquis Romanæ ecclesiæ auctoritatem vel priuilegia euacuare seu imminuere nititur, non hic vnus ecclesiæ, sed totius Christianitatis subuersionem & interitum machinatur. Cuius enim compassione vel sustentatione ulterius respirabunt filiæ a quouis oppressæ, vnica illa suffocata matre? Cuius refugium appellabunt? Ad quam confugium habebunt? Ipsa enim Athanasium, ipsa omnes catholicos suscepit, fouit, defendit, & sedibus propriis pulsos restituit.

Oppugnās
ecclesiam
Romanam
totius Chri-
stianitatis
subuersionem
machinatur.

XXXVII.

Ideo cupiendo omnes in visceribus Iesu Christi, nobiscum vos admonemus, ne falsum nomen scientiæ, iustitiæ vel gloriæ quærendo, vnus aduersus alterum infletur, ne cinis & terra periculose superbiat, ne abominabilis & miser homo, bibens quasi aquas iniquitatem, sequendo exteriora, in vita sua proiciat intima sua. Simus vnum corpus, & vnus spiritus, sicut vocati sumus in vna spe vocationis nostræ. Ipsa corporis compositio & membrorum nos doceat, qualiter & quanti habenda sit ecclesiæ vnitas. Ipsa etenim corpus est Christi, ut Apostolus dicit: *Vos estis corpus Christi, & membra de membro. Et sicut in vno corpore multa membra habentur; omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi vnum corpus su-*

1. Cor. 12.

*mus in Christo, singuli autem alter alterius membra. Et si dicit auditus, vel manus, Non sum oculus, Non sum de corpore, ideo non est de corpore? Si totum corpus oculus, ubi auditus, & reliqui sensus? Nunc autem disposuit Deus, sicut voluit, corporis membra, singula officio suo apta. Membrum vero suo officio non contentum, sed cupiens præripere alienum, conturbat corporis ordinem totum: velut si visus voces, auditus colores, gustus odores, olfactus asperas res aut lenes, tactus tentaret discernere sapes, nonne frustra omnes paterentur? Sic singulorum ornamenta seu indumenta non sunt omnibus membris accommodata, nec congrua: sed vnumquodque requirit sua, & abiicit aliena. Nempe refutat pes coronam, galeam & pileum, caputque sandalia vel pedules ad suum non applicat usum. Sic manuum dignitas & maxima utilitas, quamvis componat insignem imperii coronam, non tamen hanc sibi adaptat & imponit, sed capiti, contenta suis armillis, dextrocherio & annulis. Idem fit & in ceteris, & tam discors concordia est in eis, vt eorum quodlibet alii officium suum omnino deputare recuset: & tamen de bono vnius pariter exultent, sicut de malo communiter dolent: & officia sua non sibi tantum, sed magis mutue utilitati, exhibent. Vnde secutus idem Apostolus, ait: *Si glorificatur vnum membrum, con- 3. Cor. 12. gaudent omnia membra.* Et quantæ insipientiæ est nolle nos imitari quod sumus, & quod ad transitoriam vitam aliquamdiu retinendam accepimus non considerare, vt in perpetuum subsistamus.*

XXXVIII.

Quia vero ante omnia pestilens mater superbia, eius-
 que crudelissimæ filia, inuidia scilicet ac inanis gloria, pas-
 sim obstinata rabie corpus Christi moliuntur euiscerare &
 dilacerare, non efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem
 prouocantes, inuicem inuidentes, ne, quod auertat Deus,
 contingat nobis dictum Apostoli: *Quod si inuicem mordetis, Galat. 5. videte ne abinuicem consumamini.* & illud Iacobi: *Quod si zelum Iacob. 3. amarum habetis, & contentiones sint in vobis, nolite gloriari, & mendaces esse aduersus veritatem. Non est ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Quæ autem desursum est sapientia, primo quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, amans bonum, sine simulatione.* Has itaque duas &

Concil. Tom. 25.

LII ij

valde sibi contrarias sapientias vigili mente discernite: & si Petrus singulariter figura summi capitis nostri, vicariusque eius, ac sui successores iam in terris retinent specialem dignitatem terreni cælestisque regni, nolite inuidere vel detrahere Romanæ ecclesiæ apici, quem per caritatem totum valetis adipisci, & in nobis regnare & ipsi. Sin alias, 1. Cor. 4. audietis quod supra: *Iam saturati estis, iam diuites facti estis: sine nobis regnatis: atque utinam regnaretis, ut & nos vobiscum regnaremus.*

XXXIX.

Ecce nos vestram gloriam ducimus nostram: cur vos annullare nitimini nobis diuinitus & humanitus concessam? Nonne decus vel dedecus sui capitis manus seu pes suum non ducit? Nec dolet, sed potius gaudet vno sensu, id est solo tactu donatum corpus, superpositum sibi caput omnibus pollere sensibus, quia eos militare facit, & inuigilare corporis subiecti vtilitatibus, & caput de omnibus iudicans sensibus nullo sensu iudicatur, utpote solius sui 1. Cor. 2. iudicio sufficientissimum: utque Apostolus dicit, *Spiritualis iudicat omnia, ipse autem a nemine iudicatur.* Hæc & supra dicta de corporis nostri harmonia si non sentitis in vobis, in corpore non estis, nec in corpore viuitis: & si in corpore Christi, quod est ecclesia, non estis, nec de eo viuitis, iam videte vbi & quid sitis. Abscissi estis, putrescitis, & velut palmes præcisus de vite foras missi estis, & arefcitis, ut in ignem mittamini, & ardeatis, quod diuina pietas longe faciat a vobis.

XL.

Sed quia iam nunc videmur digressi modum epistolæ, alio exordio congruum censuimus respondere vestræ calumniæ, quam confratribus & coepiscopis nostris Apulis, scriptam ad suggillationem nostri azymi, & prædicationem vestri fermenti, non dubitastis dirigere. Inter hæc dirigimus vestris cauillationibus refragantia venerabilium patrum nostrorum aliqua super his scripta: deinde, ut Deus inspirabit, nostra rescripta, quatenus multipliciter vestra retundantur, & retroferantur iacula, & quem non vultis feriant. Nam si vos non erubescitis, nec timetis de loquacitate, nos non tantum erubescere, quantum timere debemus de taciturnitate: quia de nostra multorum pen-

dent animæ, quæ falsis fratribus calumniantibus, & nobis tacentibus, habent perire.

XLI.

Ista autem vobis paterna pietate, ac germana dilectione interim rescribimus, in quibus satis declinasse nos credimus, ne in illud Salomonis incideremus: *Noli respondere ^{Prou. 26.} stulto iuxta stultitiam suam, ne efficiaris illi similis.* Verum si non resipueritis, experiemini quod idem mox fecutus ait: *Responde stulto iuxta stultitiam suam, ne sibi sapiens esse videatur.* Et illud Apostoli: *Hæreticum hominem post unam & secundam correptionem deuota: subuersus est enim qui eiusmodi est, & delinquit proprio iudicio condemnatus.* Et cauendo interdictum veteris legis typicum, deinceps non coquemus hœdum in lacte matris suæ: sed impetiginem eius & scabiem fricabimus instanter mordaci aceto & multo sale: quia cum dolore abscindenda sunt, quæ leni manu palpari & sanari non possunt, vt Dominus admonet, dicens: *Si manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & proiice abs te.* Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum. Sed miseratio Dei præcedens hæc nostra dicta, parcet & nobis & vobis, vt deinceps non sit necesse circa quæstiones & pugnas verborum occupari, sed ex diuinis paginis nostram in hoc mundo peregrinationem inuicem consolari, & pacifice adhortari, vt Psalmista canit: *Pax multa diligentibus legem tuam, Domine, & non est illis scandalum.* Quod vero caritas & vnitas fratrum ipsa sit lex Dei, ostendit illud euangelii: *Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem.* Quam nos sinceram hic conseruare, & in futuro sine fine ipsam, quæ Deus est, perspicere, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, dignetur concedere. Amen.